І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 49. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го БЕРЕЗНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 13, 1964 No. 49. VOL. LXXI.

ЛАДЖ, СКРЕНТОН І НІКСОН — ГОЛОВНІ РЕСПУБЛІКАНСЬКІ КАНДИДАТИ

Вашингтон. — В політичних колах столиці дебатують тепер, після правиборів в стейті Ню Гемпшир, хто може бути республіканським кандидатом на президента в цьому році. В дебатах згадують імена пенсилвенійського губернатора Вілліяма В. Скрентона, колишнього віце - президента Ричарда М. Ніксона та амбасадора до Південного Вєтнаму Генрі Кебота Ладжа. Майже всі політики погоджуються в тому, що перемога Ладжа в правиборах в дні 10 березня фактично виключила із змагань нюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера та арізонського сенатора Беррі Ґолдвотера. Та в дійсності воно так не є, бо і Ґолдвотер і Рокефеллер беруть участь у заповіджених вже правиборах і навіть не думають зрікатися своїх плян в здобути номінацію на Республіканській Конвенції. В політичних колах гадають, що Ґолдвотер може ще відограти деяку ролю в боротьбі за номінацію таким способом, що перекине своїх коло 250 делеґатських голосів на когось із тих преґендентів, які будуть із собою змагатися на Конвенції. Це може бути найпрадоподібніше Ніксон, бо Ладжа арізонський сенатор вже публічно критикував. Ґолдвотер найбільше любить губернатора Скрентона, але ж одночасно він знає і те, що пенсилвенійський губернатор замало відомий в цілій країні. Ґолдвотер давніше критикував і Ніксона за те, що програв вибори в 1960-му році, але він тоді сказав, що той, хто програв вибори меншістю 100 000 голосів, заслуговує на те, щоб дати йому ще одну можливість". Таке число голосів, яке дістав Г. К. Ладж, прізвище якого не було на виборчому списку, змушує всіх політиків змінити свою думку про цьогорічні виборчі можливості. Ладж дістав 33 450 голосів (35.4%), Ґолдвотер — 21 748 (23%), Рокефеллер — 19 475 (20.6%), а Ніксон — 15 736 (16.6%). Вислід правиборів в Ню Гемпширі заохотив і Ніксона скласти заяву на республіканському прийнятті в Нюарку про те, що немає іншої людини в цілій країні, яка могла б повести успішнішу виборчу кампанію проти президента Джансона, як він — Ніксон. Колишній віце - президент виявив вже навіть подробиці своєї майбутньої виборчої кампанії: „Південь стоїть досить твердо за Джансона". Республіканський кандидат не повинен витрачати багато часу на виборчу кампанію в південних стейтах. Та Ніксон знов повторив свою давнішу заяву, що він не має інтенції стати активним республіканським кандидатом на президента. В своїй промові в Нюарку Ніксон гостро виступив проти президента Джансона, закликаючи його до того, щоб відсепарував себе від справи Боббі Бейкера, яка компромітує демократичну більшість в Сенаті. Ніксон атакував і закордонну політику Президента, яка дозволяє на те, щоб вільний світ частинно відходив під комуністичну контролю. Амбасадор Ладж в Сайґоні вдоволений із висліду правиборів, але він заявляє, що це все дістеся без його особистої участи. Ладж, як амбасадор, не має права займатися політичною діяльністю. Кампанію в користь Ладжа веде його син Джордж Кебот Ладж, який часто контактується із своїм батьком. Прихильники Ладжа боялися, щоб Рокефеллер не виступив в обороні амбасадора, якого був заатакував Ґолдвотер. Тоді численні виборці могли б були голосувати на Рокефеллера, вважаючи, що це та сама програма, що Ладжа. Але Рокефеллер не боронив Ладжа, і Ладж дістав найбільше число голосів.

Збільшується популярність Роберта Кеннеді як кандидата на віце-президента

Принстон, Н. Дж. — Американський Інститут Публічної Опінії д-ра Ґеллупа перевів опитування і ствердив, що популярність головного прокуратора як кандидата на пост віце - президента значно збільшилася, і тепер Роберт Кеннеді веде перед між всіми іншими згадуваними демократичними кандидатами на становище віце - президента. І так Роберт Кеннеді дістав 37 відсотків опитуваних, Стівенсон — 26, Гомфрі — 13 Шрайвер — 7, Бравн —4. Так відповідали на запити демократичні виборці. На Сході за Кеннеді було 41 відсоток, на Середньому Заході — 42, на Півдні — 33, а на Заході—35. Між незалежними виборцями Кеннеді має стільки саме голосів, що й Стівенсон (по 27 відсотків), а між незалежними на Сході Роберт Кеннеді — 41%, на Середньому Заході — 29, на Півдні — 16.

У Ню Йорку помер видатний кооперативний діяч Микола Чопик

Ню Йорк. — У минулий вівторок 10-го ц. м. помер тут видатний і надзвичайно активний громадський діяч — Микола Чопик — на 69-му році життя. Народжений в Яворівщині в Західній Україні, боровся в рядах Української Галицької Армії. Був директором Повітового Союзу Кооператив спершу в Яворові, потім в Ярославі. До ЗДА прибув в 1949-му році. Був довголітнім секретарем 206 Відділу „Провидіння", членом Дирекції Українського Народного Дому в Ню Йорку, членом хору „Думка" і книговодом кредитової кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку. Панахида по Покійному відбудеться в п'ятницю 13-го ц. м. вечером в похоронному домі Петра Яреми, а похорон в суботу 14-го ц. м. з церкви св. Юра на цвинтар Оливної Гори.

В АМЕРИЦІ

● **Республіканка** Ірина Бейлі Бейкер здобула становище конґресмена, яке опорожнив був її чоловік. Вже від 109-ох років в тому виборчому окрузі перемагає республіканський кандидат на конґресмена, і цього року цю традицію підтримали виборці, перемігши демократа Вілларда Ярборо.

● **Головний редактор** тижневика „Тайм" Генрі Р. Лус, доповідаючи в Нюйоркській Торговельній Палаті, казав, що „преса, яка дає своїм читачам те, чого вони хочуть, не завжди дає їм те, чого їм треба". Він гадає, що ціллю часописів є не забавляти читачів, тільки їх інформувати.

● В тижні, що закінчився 8-го березня, в місті Ню Йорку 935 осіб були поранені в автомобільних катастрофах, а 12 осіб були вбиті. Всіх автомобільних катастроф було 1,662, з того в 705-ох були поранення або смертні випадки. Від початку цього року в автових катастрофах вже згинуло 115 осіб, в тому 79 пішаків.

● **Лікар-психіятр** д-р Манфред Ґутмахер зізнавав в суді в Даллесі, Тексас, і твердив, що, згідно з його думкою, Джек Рубі був хвилево божевільний, коли застрелив Лі Гарві Освалда. Цей лікар був найкориснішим свідком для оборони Рубі. Д-р Ґутмахер казав, що Рубі не знав, що законне і протизаконне, коли стрелив до Освалда і його вбив. Рубі-Рубенстейн був сильно схвильований внаслідок вбивства Освалдом президента Кеннеді.

Д-рові СТЕПАНОВІ ВИТВИЦЬКОМУ, ПРЕЗИДЕНТОВІ У.Н.Р. В ЕКЗИЛІ, СПОВНЯЄТЬСЯ 80 РОКІВ ЖИТТЯ

Ню Йорк. — 13-го березня ц. р. сповняється д-рові Степанові Витвицькому, президентові Української Народної Республіки в екзилі, 80 років трудящого життя. Не вважаючи на свій пізній вік, д-р Степан Витвицький залишається активним громадсько-політичним діячем і можна бачити його на всіх національно - політичних і культурних манифестаціях української громади в Ню Йорку, недавно ще виїздив також до різних інших міст Америки і Канади. Це постійне активне зацікавлення політичною проблематикою та актуальними політичними і культурними справами українського народу на рідних землях і в діяспорі диктує всім українцям ставитись з особливою пошаною до цього сеньйора українського політичного світу поза Україною, не тільки з уваги на його офіційне становище, але і як до людини та громадянина. — Д-р Степан Витвицький народився 13-го березня 1884-го року в Угорниках, повіт Товмач, Західня Україна, як син управителя школи. Середню школу скінчив у Станиславові, університетські студії у Львові та Відні, де в 1910-му році став доктором прав. В 1914-му році зголосився добровільцем до Українських Січових Стрільців. Брав активну участь у творенні Західньо - української Республіки, як член Української Національної Ради в рядах Націонал - Демократичної, потім Трудової Партії. Був членим делеґації Української Національної Ради на Трудовий Конґрес до Києва і його підпис фіґурує на акті з'єднання українських земель з 22-го січня 1919-го року. Був керівником, потім державним секретарем для закордонних справ в екзильному уряді — Диктатурі — президента д-ра Євгена Петрушевича у Відні та боронив справу Східньої Галичини перед Найвищою Радою і Радою Амбасадорів, як її органом у Парижі. Опісля працював, як адвокат у Дрогобичі, звідкіля був послом УНДО до варшавського сойму. На еміґрації після останньої війни займав різні керівні становища, а після створення Української Національної Ради став керівником ресорту закордонних справ, потім представником Виконного Органу УНРади в ЗДА, головою Виконного Органу та, від 3-ої сесії УНРади у березні 1954-го року президентом УНР в екзилі. 55-літня громадсько - політична активність д-ра Степана Витвицького, його величезний досвід і його особисті чесноти з'єднують йому пошану всієї громади, яка бажає д-рові Степанові Витвицькому з його 80-річчям ще багато років життя та здоров'я і праці в користь українського народу.

НЮ ЙОРК ВШАНУЄ 150-РІЧЧЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ВЕЛИЧАВИМ КОНЦЕРТОМ ЦІЄЇ НЕДІЛІ

Ню Йорк. — З нагоди 150-річчя з дня народження Тараса Шевченка велика місцева Українська Громада влаштовує в найближчу неділю, 15-го березня 1964-го року, о годині 6-ій ввечері в залі Гантер коледжу при 69-ій вулиці один із найвеличавіших концертів, з виступами хору „Думка" та оперових співаків у супроводі симфонічної оркестри. Хор „Думка" виконає в супроводі оркестри кантату Печеніги - Углицького „Б'ють пороги" і кантату Б. Кудрика-М. Фоменка „Вибір гетьмана". Солістами в програмі концерту виступлять оперові співачки Шарльота Ордасси - Баранська, яка виконає М. Гайворонського „Сонце заходить" та К. Стеценка „Плавай, плавай лебедоньку", і Галина Минаїв - Андреадіс, яка виконає А. Вахнянина „Нема мені порадоньки" і Н. Нижанковського „Минули літа молодії". Артисти Українського Театру О. Кириченко - Шуган і Л. Крушельницька рецитуватимуть поему Шевченка „Наймичка". Святочне слово виголосить ред. Іван Кедрин-Рудницький. Хором і оркестрою диригує Іван Задорожний. Оркестрацію для кантат приготовив проф. Ол. Берник. Концерт почнеться співом Шевченківського „Заповіту" в композиції М. Вербицького та в супроводі оркестри. Оркестрацію приготовив О. Микитюк. Сольо співає А. Добрянський. Концерт відбувається спільними заходами Наукового Т-ва ім. Шевченка та Комітету Об'єднаних Американсько - Українських Організацій.

В Канаді відбулася ювілейна Шевченківська сесія УВАН

Вінніпеґ (Б. б.). — Ювілейна, 16-та зчерги, Шевченківська Сесія УВАН у Вінніпезі відбулася при вщерть виповненій залі УНДому 8 березня. Сесію відкрив діючий Президент УВАН у Канаді д-р М. І. Мандрика, вітаючи приявних і представляючи Президію Сесії, в якій у академічних одягах засіли: суддя В. Дж. Ліндал, сенатор д-р П. Юзик, член Королівської Комісії в Оттаві проф. Яр. Рудницький, пані Мира Лазечко-Гаас та д-р М. Марунчак. Згідно з традицією цього року УВАН признала дві Шевченківські Почесні Грамоти: судді Ліндалеві за ширення культу Шевченка між ісляндцями та піонерові з Альберти П. Зваричеві, що ще в 1914 р. оснував у Веґревіл Товариство Музей і Бібліотеку ім. Т. Шевченка й був його першим головою. Суддю Ліндала представила (в англійській мові) пані Ольга Войценко, п. Зварича (в українській) д-р М. Марунчак; він же прийняв грамоту й відчитав листа П. Зварича, який із-за недуги не міг прибути на Сесію. Зчерги д-р Мандрика представив пані Лазечко-Гаас, відому письменницю й перекладачку на англійську мову Шевченка; їй вручено членську грамоту УВАН. Окремий привіт висловлено присутнім на залі проф. Жукові й мистцеві Л. Молодожаниннові (Молові) за їхню працю над пам'ятником Шевченка у Вашинґтоні. Сенаторові Юзикові висловлено признання за його інавґураційну промову в Оттавському сенаті 3-го березня 1964, в якій він уживав цитатів із Шевченка в оригінальному українському тексті: це вперше в залі канадійського Парляменту залунали українські слова національного поета України. Приявні прийняли це до відома довготривалими оплесками. Другу частину Сесії виповнила доповідь проф. Яр. Рудницького про „Шевченка й проблему двох культур". Доповідач дав глибоко продуману аналізу Шевченкових слів „І чужому научайтесь — свого не цурайтесь", включаючи в семантику першого чисто інтелектуальну функцію, а в другий вислів — крім інтелектуальних, чуттьові й волеві прояви людської душі. Автор подав свою інтерпретаційну формулу цілого комплексу зв'язаних із цим справ і обговорив актуальні проблеми двомовности й двокультурности в світі й у Канаді зокрема. На закінчення Сесії промовляли суддя Ліндал і сенатор д-р Юзик, нав'язуючи до доповіді проф. Рудницького, та дякуючи за признання УВАН для їхньої праці. З нагоди Сесії відбулася виставa Шевченкіяни, в яку включено новіші видання Шевченкових творів. Залю прикрашував портрет Шевченка роботи пані К. Антонович. В цілому Сесія УВАН присвячена 150-літтю Шевченка пройшла з великим успіхом і залишила на всіх глибоке враження.

ПРЕДСТАВНИКИ ЗДА НА ПОХОРОНІ КОРОЛЯ ПАВЛА В ГРЕЦІЇ

У похороні грецького короля Павла, що відбувся в четвер 12-го березня, взяли участь теж офіційні репрезентанти ЗДА — дружина Президента пані Джансон і колишній президент Гаррі С. Труман. На фото — момент їх привітання після прибуття до Атен. Перший зліва колишній президент Труман, поруч новий король Константин (в уніформі) і пані Джансон.

У Будапешті відбудеться міжнародне збіговище комуністів

Москва. — Нікіта Хрущов виїде 30 ц. м. до Будапешту, щоб залишитись там на офіційному святкуванні 4 квітня ц. р. „визволення" мадярів Совєтами у 1945 році. Зараз після того святкування прибувші на нього комуністичні вожаки з різних країн широкого світу мають перевести наради над сучасним станом міжнародного комуністичного руху, себто — конкретно — над щораз гіршими взаєминами між Москвою і Пейпінґом. Західні обсерватори у Москві переконані, що хоч Хрущов не хоче погіршення відносин з комуністичним Китаєм з уваги на внутрішньо-совєтські господарські труднощі і з уваги на відносини в різних західньо-европейських комуністичних партіях, проте він будь-цім-то „тратить терпеливість" і буде наполягати на переведення розгри з китайськими комуністами. В останньому часі китайські комуністи перейшли до наступу і їм вдалося перетягнути на свою сторону багато азійсько-африканських комуністів та комунофілів, як теж перевести фактичні — хоч ще не формальні розколи в різних західних комуністичних партіях. Бельгійська комуністична партія розкололась навіть формально і створила окрему партію, що заявилася за Пейпінґом. Також визнання комуно-китайського режиму Францією надзвичайно збільшило престиж Пейпінгу, який сподівається, що його торгівля з Заходом дозволить дістати ті товари, що наспівали тільки з Совєтського Союзу.

Айзенгавер закликає дати рівні виховні й заробітні можливості всім американцям

Ню Йорк. — Колишній президент Двайт. Д. Айзенгавер, погодившися прийняти головство в Крайовій Дорадчій Раді при Тускіґі Інституті, заявив, що треба якнайшвидше вможливити всім американцям користати з рівних виховних і заробіткових можливостей, бо інакше може прийти катастрофа. Інститут Тускіґі старається про перевишкіл і вишкіл головно неґритянських нефахових робітників. Заяву Айзенгавера відчитав на пресовій конференції емеритований генерал Люшіюс Клей, бо колишній президент живе тепер в Каліфорнії. Айзенгавер твердить, що це є великою загрозою для нашої соціяльної і економічної стабільности, коли ми не зуміємо створити однакові виховні можливості для неґрів, і коли не зможемо дати їм праці на рівні з білим населенням.

Обмеження поштової служби внаслідок редукції поштовиків

Вашингтон. — Головний поштмайстер Джан А. Гроновскі повідомив, що від нового фінансового року, це значить від 1-го липня ц. р., треба буде дещо зменшити поштову службу тому, що президент Джансон наказав поробити великі ощадності у всіх урядових аґенціях. З днем першого липня зліквідується 3.100 поштових працівників. Всього мають зробити ощадностей на дол. 12,700,000. В службі пошти будуть такі ощадності: 1. поштові пакунки доставлятимуть не 5, а 4 дні; 2. мають зредукувати 1,103 поштовиків, які працюють при поштових віконцях; 3. 300 менших поштових урядів мають об'єднати з більшими; 4. мають звільнити з праці 850 робітників і робітниць, які дбають про утримання порядку в поштових будинках.

Й. Лисогір з дружиною взяв участь у церемонії відкриття поштового відділу для Світової Вистави в Ню Йорку

Ню Йорк. — В середу, 11-го березня, тут відбулася велика врочистість відкриття поштового відділу для Світової Вистави, в якій, на запрошення районового директора Пошти Сема Кітінґа, взяв участь головний предсідник УНСоюза п. Йосип Лисогір з дружиною Марісю. У програмі церемонії після співу американського національного гимну у виконанні Ол. Голла в супроводі поштової оркестри та молитви, яку провів о. Г. Ґ. Ґрумплі, було представлення гостей та промови, з головною промовою відомого уже українській громаді з його виступу на врочистостях 70-літнього ювілею УНСоюзу генерального поштмайстра Джана А. Гроновского, який рівночасно відкрив нову поштову марку для відзначення Світової Вистави. Поштовий Уряд на Світовій Виставі гратиме важливу ролю, бо передбачається, що кожного дня він полагоджуватиме — висилати і розділювати понад півмільйона листів та посилок. Для полагоджування цього поштового руху він користуватиметься наймодернішими і найбільш технологічно заавансованими електронічними методами, що їх відвідувачі Вистави матимуть нагоду оглядати і з ними знайомитись.

ТРИ ЗБИТІ ЛЕТУНИ ЗДА ЖИВІ В ПОЛОНІ У СОВЄТІВ

Москва. — Совєтський Союз признав, що большевицький літак збив американську машину типу „Даґлас РБ-66" над Східньою Німеччиною у минулий вівторок 10 ц. м. та що схоплено живими всіх трьох американських летунів, залогу того літака. Водночас Москва оскаржила Америку, що та американська машина була вислана над Східню Німеччину з розвідчими цілями і що тому це була „плянова провокація" збоку Америки. Ноту в цій справі передав заступник совєтського міністра закордонних справ Владімір Семьонов американському шарже д'аффер у Москві Волтерові Штесселеві. Вістку в цій справі з офіційним становищем совєтського уряду проголошено теж через аґенцію ТАСС. Названий американський дипломат відразу в тій усній розмові з Семьоновим запротестував проти „поквапного" стріляння з совєтського боку, заперечив, наче б американський літак плянував будь - яку шпигунську акцію та зажадав, щоб схоплених летунів і рештки машини повернено негайно Америці. Асистент державного секретаря Вільям Тайлер зайняв те саме становище в цій справі у розмові з радником совєтської амбасади у Вашинґтоні Ґеорґієм Корнієнком. Совєтські чинники твердять, що після розгляду розбитого літака ствердженo, що в тому літаку знаходились „прилади для летунської розвідки", маючи під цим — мабуть — на увазі фотоапарати. Однак американські чинники рішуче заперечують, наче б та машина „РБ-66" була вислана на Східню Німеччину свідомо і пляново, при чому вказується, що большевики збили її всього за 16 миль в глибині східньо - німецької території, біля Ґарделеґен. Совєти твердять, що совєтські літаки перехопили американський літак в глибині 44 милі в Східній Німеччині, — в такому випадку виходить, що американський літак, зорієнтувавшись у своєму помилковому леті завернув був на захід. Східньо - німецькі цивільні свідки упадку американського літака твердять, що три американські летуни впали з парашутами на землю, при чому один з них поранився, коли його парашут зачепився на дерево. Всіх трьох схоплено і перевезено до шпиталю. Їх теперішнє місце перебування не відоме. В керівних американських військових колах висловлено велике вдоволення, що ця нова піратська робота большевиків не коштувала американським летунам їхнього життя.

У Римі нараджуються над закінченням Ватиканського Собору в цьому році

Рим. — Від минулого вівтірка 10 ц. м. почались у Ватикані наради Центральної Координаційної Комісії Вселенського Собору, яка має перевірити, яку роботу вже пробив той Собор, скільки ще залишилось пробити і чи можливо закінчити Собор на найближчій його сесії. Вона має відкритись 14 вересня ц. р. і тривати до 20 листопада, отож радитиме впродовж десятьох тижнів. Деякі високі духовники вважають, що на цій третій сесії Вселенського Собору можна буде закінчити Собор, тим паче, що надалі існуватиме покликаний Собором до життя Секретаріят для сприяння християнської єдности, який продовжуватиме заходи для внутрішнього з'єднання християнського світу. Центральну Координаційну Комісію становлять 10 кардиналів, між якими є й нюйоркський кардинал Франсіс Спелман. Вселенський, офіційно Ватиканський Собор відкрито за життя Папи Івана XXIII в жовтні 1962 року. Його друга сесія закрилась 4 грудня минулого року.

Камбоджа відвертається від Заходу — в сторону до комуністів

Сайґон. — З Камбоджі виїхала до Пейпінґу і до Москви делеґація під проводом генерала Льон Наля, команданта камбоджівської армії, щоб старатися за зброю від комуністичного Китаю і Совєтського Союзу. Голова Камбоджі, князь Нородом Шіганук, який спершу зірвав був дипломатичні взаємини з ЗДА і Британією і потім старався у тих держав дістати згоду на влаштування міжнародної конференції, яка гарантувала б самостійність і невтральність Камбоджі, закинув одверто Америці, Сіямові, Ляосові і Південному В'єтнамові, що вони „змовлялись, щоб поділити Камбоджу". Крім того, він закинув З'єдиненим Державам, що вони ніби „сторпедували" заходи щодо скликання конференції ЗДА, Британії, Ляосу, Сіяму і Південного В'єтнаму для гарантування Камбоджі її невтральности. Керівні кола названих держав рішуче відкидають згадані закиди. Шіганук пояснив ще свою нову орієнтацію на комуністичний Китай та своє рішення „договоритися" з комуністичним Північним В'єтнамом і комуністичним рухом в Ляосі — переконанням що комуністи запанують у В'єтнамі і в Ляосі та що американці програють у Південному В'єтнамі.

У столиці Камбоджі кілька тисяч демонстрантів переводили у середу 11 ц.м. впродовж трьох годин вуличні авантюри, звернені проти американської і британської амбасад. Пошкоджено обидва будинки, понищено багато внутрішнього влаштування і спалено або знищено автомашини обох амбасад. Американський шарже д'аффер Герберт Співак і британський амбасадор Пітер Мюррей негайно запротестували перед головою Камбоджі Нородом Шігануком. Той висловив жаль з приводу тих демонстрацій, але водночас виправдував їх, бо — мовляв — він розуміє почування патріотів, обурених поведенням „імперіялістів".

У СВІТІ

● **Папа Павло VI** прийняв на приватній авдієнції понад 200 римо-католицьких місіонарів, сестер-служебниць і монахинь-вчительок, що їх усіх видалено з Судану, закинувши їм сприяння ворогам тамошнього режиму. Папа заявив, що видалення тих пропаґаторів християнізму, що діяли тільки добре діло автохтонам, було позбавлене всяких дійсних причин і тому Папа висловив надію, що суданський уряд перевірить це своє рішення.

● **На Женевській конференції** роззброєння Совєти пред'явили власний плян практичної співпраці у використовуванні всесвіту для мирних цілей та, між іншим, зазначили в тому пляні, що при рятуванні астронавтів, що повертаються на Землю, виключно тільки та країна, яка випустила астронавта, має право перешукувати за ним моря. У своєму патологічному страху перед „шпигунами" большевики не допускають навіть близької співпраці у рятуванні астронавтів.

● **До Каїро** прибув з відвідинами йорданський король Гуссейн. Хоч це тільки „неофіційні" 4-денні відвідини, проте привітав його на летовищі президент Об'єднаної Арабської Республіки Ґамаль Абдель Нассер. Гуссейн і Нассер були ще недавно смертельними ворогами, але замирились на недавній панарабській конференції у справі спільного фронту проти Ізраїлю.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

В путах совєтської бюрократії

Керівники Совєтського Союзу на чолі з Хрущовим шукають тепер шляхів і способів рятувати свою економіку від повного провалу, перед яким вона опинилася внаслідок реалізованих комуністичним режимом плянувань, переорганізацій та інших такого роду експериментів. Одні шукають виходу з кризи в „чудесниці-хемії", інші в інтенсифікації різних ділянок індустрії і сільського господарства, ще інші — в новій перебудові всього партійного апарату для керівництва індустрією і сільським господарством. Проте, якщо йде, наприклад, про сільське господарство, ніхто не добачає основної причини всіх невдач, яка криється в тому, що, внаслідок ліквідації самостійного і свідомого своїх завдань селянства, відібрано у землі господаря, а у загнаних в колгоспну неволю хліборобів будь-яку охоту до праці. Ніхто не хоче дошукуватися дальших причин краху в безгосподарності і некомпетентності совєтських керівників, хоч ту безгосподарність і бюрократизм раз-у-раз згадується у виступах самих таки представників режиму.

Про те, яким тягарем лягла партійно-режимна бюрократія на сільське господарство, як вона здушує всяку ініціятиву і нівечить усі можливості поліпшення на цьому відтинку, багато говорив, подаючи численні приклади, перший секретар ЦК КПУ П. Шелест у своїй промові на зборах так званого „республіканського активу" в Києві 4-го березня цього року. Критикуючи „стиль роботи" деяких партійних сільськогосподарських керівників з Івано - Франківського, колишнього Станиславівського, обкому партії, та стверджуючи, що „подібні канцелярсько-бюрократичні методи роботи" проявляються також в інших обкомах Української ССР, Шелест наводив показові приклади цього стилю й метод. Так, наприклад, начальника Жашківського сільськогосподарського виробничого управління на Черкащині 22 рази викликали 1963 року „урядово" в Черкаси, де провів він 74 дні, 50 днів провів в обласному центрі головний зоотехнік цього ж управління і 30 днів його головний агроном. Виникає слушне питання, що його не відважився поставити Шелест: як у такій ситуації ті чи інші „виробничі управління" можуть не тільки добиватися якоїсь продукції, але й взагалі вести якесь господарство?

Водночас із хронічною відсутністю партійних „господарників" у колгоспах робота партійного керівництва, включно з міністерствами, обмежується головно заливанням обкомів і виробничих управлінь розпорядженнями, інструкціями, дорученнями, інколи цілком гумористичними, як, наприклад, директива „про підрізування хвостів у коне", що на місцях реалізують, комплетно... відрізуючи кінські хвости. Згідно з даними самого Шелеста, міністерство виробництва і заготівель сільськогосподарських продуктів УССР "за вісім з половиною місяців 1963-го року... відправило на периферію понад 160 тисяч різних директив" і „тільки виробничим управлінням надіслано понад 97 тисяч паперів". Чи можна дивуватися, що заливані цією повінню паперу виробництва не мають ані часу, ані змоги працювати.

Характеристичне було також твердження П. Шелеста, що виробничі управління не виявляють ніякого бажання дотримуватися встановленого для них „плянування", що вони „примушують колгоспи і радгоспи розширювати площі одних культур і скорочувати інші, збільшувати поголів'я того чи іншого виду худоби тільки заради того, щоб витримати в пляні показовий процент, не рахуючись з тим, вигідно це господарству чи ні". Це останнє твердження Шелеста показує, що панівна в совєтській системі бюрократія не лише задушує і нівечить всі господарські можливості своїм „стилем" і „методами роботи", але й приводить до безоглядної конкуренції між окремими обкомами й управліннями, спричиняючи у висліді загальний розгардіяш.

Правибори в Гемпширі

Ще 50 років тому гадалося, що правибори в окремих стейтах можуть заступити крайові конвенції двох головних американських партій у точці вибору президентських кандидатів і обмежити ті конвенції завданням — скласти програмову платформу партії і затвердити вибір, зроблений у правиборах. Однак, з ходом часу правибори втрачали своє значення, тим паче, що в різних стейтах вони мають різний засяг, і практика виявила їх розмірно малий вплив на рішеня передвиборчих партійних конвенцій. Ось так, наприклад, пригадують, що в 1940 році нюйоркський губернатор Томас Дюї виграв у майже всіх стейтових правиборах, але республіканська конвенція призначила на президентського кандидата Венделла Вілкі. У 1944-му році, коли Дюї взагалі відмовився кандидувати у правиборах, обрано його на партійній конвенції. Подібний досвід мали й демократи, коли сенатор Істес Кіфовер виграв в 1952-му році майже в усіх правиборах, але партійна конвенція призначила була на президентського кандидата Адлея Стівенсона.

Все ж правибори мають деяке значення, як покажчик настроїв, і можуть, так би мовити, морально „підмурувати" одного кандидата і послабити іншого. У даному випадку здійснилося передбачування, що більше може втратити той, хто програє гемпширські правибори, як здобути той, хто їх виграє. На першому місці переможцем вийшов Генрі Кебот Ладж, колишній сенатор із сусіднього стейту Мессачузетс, отож ніби „свій", який потім програв був сенатські вибори в користь Джана Ф. Кеннеді. Коли Д. Д. Айзенгавер став президентом, він покликав Ладжа на становище амбасадора ЗДА в Об'єднаних Націях, де Ладж, перебуваючи на тому становищі 8 років, здобув собі міжнародне ім'я, як першорядний дипломат, знаменитий промовець і завзятий ворог комуністів. Тому, що має він за ці прикмети пошану також серед демократів, президент Кеннеді покликав його на становище амбасадора на загроженій комуністами стійці — у Південному В'єтнамі. У правиборах в Гемпширі Ладж не виставив своєї кандидатури і не з'явився там, а тільки його приятелі повели агітацію за добровільне вписування його імени — поза офіційними кандидатами. І в цій своїй акції виграли, з моральним ударом для офіційних кандидатів, сенатора Беррі Голдвотера і нюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера. Особливо прикрої поразки зазнав цей останній, опинившись на третьому місці. Ричард А. Ніксон, який також офіційно не кандидував і в тому стейті не переводив ніякої кампанії, вийшов на четверте місце, а ще дальші місця дістались трьом іншим офіційним кандидатам, між ними й сенаторці Марґарет Чейз Смит і колишньому міннесотському губернаторові — Геролдові Стассенові.

Рокефеллер і Голдвотер не здають позицій і беруть участь у кількох інших стейтових правиборах. Але вівтіркові вибори в Ню Гемширі доказали, що ні один з них не користується „на долах" виборців такою популярністю, яка могла б заімпонувати членам партійної конвенції 24-го липня цього року у Сан Франсіско. Виходить, що не має великих шансів ані Рокефеллер, який обурив проти себе громадську опінію своїм розводом і одруженням із розведеницею — ані сенатор Голдвотер, який відштовхує від себе своєю неґативною поставою до соціяльного поступу. Виграє „той третій" — може якраз Генрі Кебот Ладж.

17 МІЛЬЙОНІВ АКЦІОНЕРІВ

Економісти підкреслюють, що в минулих роках в Америці число акціонерів - уділовців значно збільшилося і наприкінці 1962 року встановило новий рекорд в цій ділянці, бо аж 17 мільйонів осіб були власниками різних акцій. Спираючись на цій основі, можна говорити про „народний капіталізм" в З'єднаних Державах Америки.

У 1952-му році число акціонерів у ЗДА становило тільки 6.5 мільйона, дещо менше, як перед жахливою фінансовою депресією в 1929-му році. Протягом 10-ох років це число збільшилося до 17 мільйонів. Економісти дивуються, чому число акціонерів так раптовно зросло в останніх роках, і пояснюють цей факт різними причинами.

Одні думають, що число уділовців збільшилося тому, що в деяких підприємствах дають можливість працівникам ставати співвласниками, відступаючи їм за акції відповідну частину прибутків. Інші гадають, що ідея інвестицій стала популярною через те, що деякі компанії продають свої уділи на рати.

Але всі мусять погодитися з тим, що добробут, який зростає в країні вже кілька років, дає змогу щораз більшій кількості родин ощаджувати та купувати уділи. Число акціонерів зростає ще й тому, що населення вірить у тривкість економіки своєї країни.

З-поміж 17 мільйонів акціонерів заступлені такі професії: 36% професіоналі, 33% керівників як також власників реальностей; 6% службовців; 3% робітників; 1.4% фармерів. При цьому треба згадати, що більшість акціонерів становлять жінки — 51%.

Пересічний американський акціонер має 48 років, він закінчив середню школу (гай скул) і його родинний прибуток виносить $8 600 річно. Отже, це не є грубань із сигарою в зубах, як представляли його в карикатурах.

Більшість акціонерів живе в містах середньої величини. З великих метрополій найбільше акціонерів має Сан Франсіско (26.6% його населення є уділовцями), на другому місці стоїть Ню Йорк (14.4%), а на третьому Шикаґо (13.8%).

Щодо стейтів, то найбільше акціонерів є в Коннектикаті (18.1%), а найменше на Алясці, Гаваях і в Міссісіпі — не більше як по три відсотки.

Таке імпозантне число, як 17 000 000 акціонерів, здавалося б, дозволяє говорити про „народний капіталізм" в Америці. Але коли ближче приглянутись розподілові капіталів, то побачимо, що переважаючу більшість акційного капіталу тримає в своїх руках лише незначне число акціонерів, а більшість дрібних уділів не становить навіть двох відсотків всіх уділових капіталів.

І так, у 1953-му році лише 1.6% акціонерів мали в своїх руках 80% акцій, а решта — 20% — належала 98.4% акціонерам. До цього треба ще додати, що $400 000 000 000 акційного капіталу були в приватних руках, а тільки $100 000 000 000 належали корпораціям.

І так, оптиміст може похвалитися тим, що в цій країні малощо не кожний десятий мешканець, враховуючи дітей і старців, є капіталістом, але песиміст може відповісти на це, що велике число акціонерів не є доказом того, що мають вони поважний вплив на економічну політику, бо фактично ведуть її ті уділовці, що контролюють 80% уділів, отже яких 1.6% уділовців.

До того ж треба знати, що при виборах в корпораціях кожна акція дає один голос, і тому вирішують справу ті власники уділів, які мають їх багато. Тому звичайно дрібні власники акцій не беруть участи у виборах і не мають впливу на те, що діється в корпораціях.

Та все ж таки численні маси акціонерів свідчать про те, що немає вже в Америці непрохідного муру між власниками корпорацій і робітниками, бо й робітники та службовці можуть бути їх співвласниками.

Натомість кастово - клясовий поділ дедалі більше увиразнюється в країнах з комуністичними диктатурами, бо там поліційна система правління та контрольована державою економіка не дозволяє колгоспникам та робітникам дістатися серед тих щасливців, які панують на керівних місцях.

Кіпрські греки проти перемир'я, що його береже британське військо

Нікозія. — Кіпрсько-грецький уряд заявив, що він „не визнає" довше так званої зеленої лінії, що її за попереднім порозумінням з кіпрсько-грецьким урядом і кіпрськими турками переведено поміж грецькою і турецькими дільницями столиці Кіпру Нікозії. Цісі лінії пильнували британські війська, розмежовуючи греків і турків. Тепер кіпрсько - грецький уряд став офіційно на становищі, що тамошні турки є „бунтівниками", що їх треба „присмирити". Однак турки заявляють, що роззброєння їх рівняється у практиці фізичному винищенню їх і тому вони воліють згинути зі зброєю в руках. Ситуація на Кіпрі взагалі далі погіршилась і схаотизувалась. Британський міністер для відносин між країнами Коммонвелту, Дункан Сандіс виступив в палаті громад проти того становища кіпрського уряду у відношенні до турків. Водночас британський уряд знову загрозив, що він не зможе довше нести сам один тягар зберігання спокою на Кіпрі і зажадав від генерального секретаря ОН У Танта, щоб той склав звіт, як стоїть справа з формуванням міжнародного війська, яке має виїхати на Кіпр. ЗДА погодились дати на ту ціль 2 мільйони дол., а Британія 1 мільйон, себто ті дві держави покрили б половину коштів утримання такого війська на 3 місяці. Але держави, до яких У Тант звернувся в справі вислання на Кіпр по одному курені, не кваплятьcя з відповіддю. На Кіпрі грецькі студенти демонстрували проти Британії. Кіпрський президент Макаріос виїхав до Атен на похорон короля Павла І.

К. Крупський

ЖУРНАЛ „ПОЛЕНД" ВИЯСНЮЄ СТАНОВИЩЕ УРЯДУ

У польському журналі „Поленд", що виходить у Варшаві в шістьох мовах, в англійському виданні за лютий цього року вміщена стаття п. н. „Діягнози, думки, ідеї", в якій подано уривки з промов Владислава Гомулки з рр. 1945-1947. В мотто до тієї статті сказано: „Погляд назад не є великим мистецтвом. Він лише вимагає глибокої політичної аналізи, щоб зробити правильну оцінку і передбачити курс історичних подій, витягнути властиві висновки і — на базі об'єктивности — визначити курс, яким польська нація повинна прямувати". Думаємо, що це добра порада для всіх народів, особливо ж для поляків, які легковажать науку минулого.

В редакційній примітці до статті зазначено, що написано її майже 20 років тому, коли щойно почали формуватись політика та соціяльні принципи „народної Польщі", а Владислав Гомулка, „як тоді, так і нині, є персоніфікацією сил і соціяльних кляс, які вперше у тисячолітній історії Польщі несуть відповідальність за тривалу і активну її позицію в міжнародній політиці".

Тому, що в тих уривках промов висловлено становище польського уряду до західніх земель України, які були під окупацією Польщі і на які ще й нині зазіхає польська еміґрація, українському читачеві варто познайомитися з цим становищем.

У вступному уривку з промови 21-го липня 1945-го року Гомулка з'ясовує історичне положення Польщі, кажучи, що вона століттями знаходилась між двома сильними й ворожими сусідами — Німеччиною і царською Росією. Тому Польщі нелегко було формувати свою зовнішню політику. Століттями тевтонські лицарі натискали на територію Польщі та обкраювали її на заході, і через це польські маґнати шукали рекомпенсати на сході. „Ми, слов'яни, не вміли знайти спільної мови з нашими сусідами - слов'янами із сходу. Польща лежала між двома потугами, як між двома млиновими каменями, які кожної хвилини могли її розчавити" — каже Гомулка. Він осуджує антагонізм, який існував між Польщею та Росією, але то було, мовляв, за царської Росії, однак, польський уряд з 1918 - 39 років допустився великої помилки, перенісши ту ненависть на Совєтський Союз. Польські пани, мріючи про фільварки та лятифундії, рушили з Пілсудським на Україну, і цим спровадили червону армію, яка загнала поляків під саму Варшаву.

У промові з 1-го січня 1947 року Гомулка каже, що поляки врешті вхопили темп історії. „Наша концепція нова, досі незнана в історії Польщі, однак, вона розрізала Гордіївський вузол, який століттями був причиною конфлікту між Польщею і Росією. Навіть більшій частині нашого народу ця концепція була незрозумілою, бо фальшиві поняття глибоко закоренилися в польському народі, а деякі його провідники ще й досі не можуть погодитися з тим, що колеса історії не можна повернути назад. Проте, наша послідовність у здійснюванні цієї концепції доказує, що ми діємо правильно. Польща вернулась на свої історичні території, звідки її випхала ґерманська аґресивна сила. Треба було мати багато відваги й завзяття, щоб цю концепцію запропонувати народові. Та ми відчували наш глибокий моральний обов'язок зреалізувати її".

Сформульовану Гомулкою концепцію наведемо в перекладі:

„Як відомо, наша політична концепція відновленої Польщі складається з трьох основних елементів — трьох основних політичних думок, а саме:

1) Цілковита реконструкція соціяльних і політичних умовин в Польщі через вивласнення землевласників і великих капіталістів.

2) Основна зміна польської зовнішньої політики і встановлення сталого порозуміння та союзу між Польщею і Совєтським Союзом через відмову від претенсій до теренів, заселених у більшості українською і білоруською людністю.

3) Рух польського посідання на заході і до Балтику — до її старих п'ястівських територій.

Реалізація цих трьох точок означає, що Польща і польський нарід ступили на новий шлях історичного розвитку. І якщо хтось думає, що наша політика є продуктом чиєсь суб'єктивної волі, то він направду не всилі її зрозуміти. Наша концепція зродилась не в абстрактній, відірваній від історії дійсності, а в якнайтіснішому зв'язку з нею.

Якою ж була дійсність у часі, що диктував нам цю політичну концепцію? Згадаю найважливіші чинники:

Перший: Відновлення незалежности Польщі найбільше залежало від перемоги Совєтського Союзу над Німеччиною. Політична концепція польських реакціонерів, згідно з якою Німеччина і СССР мали знищити себе взаємно, а тоді Англія мала б принести незалежність Польщі, була виявом безґрунтовної фантазії. У найбільш вітальному інтересі Польщі якраз лежить кооперація із Совєтським Союзом в поборюванні Німеччини.

Другий: Український і біруський народи, що замешкували східні терени довоєнної Польщі, є більшістю на тих теренах і ці народи не хочуть належати до Польщі. В ситуації, що розвинулася у війні, Українська і Білоруська республіки, які сусідують з Польщею, домагалися від Польщі тих теренів.

Третє: Серед своїх союзників Польща не могла розраховувати ні на одного, який підтримав би її претенсії до території, що лежить за Бугом. Англія та ЗДА висловили свою згоду на інкорпорацію цієї території до СССР, і ніхто не сумнівався в тому, що Польща не мала жадних шансів зберегти ці території в своїх кордонах.

Четверте: Хід воєнних операцій вказував на те, що Німеччина неминуче програє, і що ту прогру спричинить головно совєтська армія.

Після того, як Німеччина програла війну, Польщі запропоновано історичну нагоду об'єднатися в границях старих земель П'ястів, по Одру і Ніссу. Нагода, яка була най більш реальною від часу втрати територій на сході".

Вкінці цієї промови Гомулка твердить, що, на підставі аналізи історичних подій, ця концепція виявляється найбільш доцільною. Він ставить питання: Що було б, якби по закінченні війни та втраченні земель на сході Польща не мала рекомпенсати на заході?

Зупинимось на уривку з промови, датованої 21-го липня 1945-го року, в якій Го-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГОЛОС ЧИТАЧА

Про мішані подружжя нашої молоді

Усі ми знаємо і часто читаємо про те, що частина нашої молоді стоїть на дорозі до винародовлення. Ця молодь або дуже слабо пам'ятає Україну, або зовсім її не знає і не відчуває до неї тої любови, яку ми, старші, принесли сюди з рідного краю. Українство тій частині нашої молоді не імпонує, вона не читає наших часописів і книжок, в розмовах з однолітками - українцями не вживає рідної мови, не захоплюється минувшиною України. Її світогляд чисто матеріялістичний, її мрією та прагненням є гроші, приємності і забави.

Щоб усе те якнайскорше осягнути і увільнитися від батьківської контролі, дехто з наших юнаків не хоче закінчувати школи, бере першу-ліпшу роботу, купує авто і одружується без надуми, проявляючи під цим оглядом забагато відваги. Відсоток мішаних подруж є вже тепер великий, а при нашій бездільності буде дедалі збільшуватися.

Погляньмо тільки на наші родини, що мають дорослих дітей, поговорім на цю тему з батьками, і довідаємося, з яким страхом дивляться вони в буduччину. „І що ж ми можемо порадити на це?" — кажуть батьки.

Одиницям, дійсно, тяжко самим щось зробити, але наше громадянство може і повинно знайти на це раду і почати негайно відповідну акцію, щоб рятувати цю частину молоді від цілковитого винародовлення в мішаних подружжях. До такої акції надаються найкраще наші жіночі організації, бо їхня мережа вже зорганізована в усіх країнах нашого поселення у вільнім світі.

Коли б ініціятива вийшла від Світової Федерації Українських Жіночих Організацій у формі заклику до крайових централь, то ті централі і їхні низові клітини могли б зайнятися практичною реалізацією посередництва, українських подруж, а рівночасно розгорнути в нашій пресі освідомлюючу кампанію проти пересудів під цим оглядом. Заінтересовані батьки могли б підтримати цю акцію своїми листами до наших часописів, до крайових централь жіночих організацій і до СФУЖО — (World Federation of Ukrainian Women's Organizations, 4936 N. 13th Street, Philadelphia, Pa.).

Олена Типовницька
Лос Анджелес, Каліфорнія

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(6)

Очевидно, що в поневоленій Україні не можна так пояснювати цієї поеми. В „Історії української літератури" (Київ, 1954, том І, ст. 222) написано: „В поезіях „Іван Підкова" (1839) і „Гамалія" (1842) у романтичних образах відтворено боротьбу українського народу проти султанської Туреччини, яка намагалася загарбати українські землі".

Є. Кирилюк у своїй книзі про Шевченка правильно пише, що „мотив волі характеризує провідну ідею цілого твору. Від минулого залишились могили, в яких поховані героїчні сини народу. Могили „про волю нишком в полі з вітром говорять". Славне минуле свого народу поет зв'язує з сучасністю. Нащадки героїв співають про славу своїх предків:

А внук косу несе в росу,
За ними співає...

Спогади про славне героїчне минуле контрастували з гнітючою кріпосницькою дійсністю:

А згадаймо, — може, серце
Хоть трошки спочине.

Це все правда, алеж треба сказати, що Шевченко бачив не тільки „кріпацьку неволю" в Україні, він важко відчував і політичне поневолення Москвою українського народу, як це видно майже на кожній сторінці „Кобзаря"... Однак, Кирилюк цього не бачить і про це не пише... (ст. 72 і 73).

Кирилюк і не може зробити у „вільній країні" СССР того, що зробив був жандармський генерал Дубельт в огляді творів заарештованого в 1847 р. Шевченка. Дубельт, звітуючи цареві Миколі І, так писав про „Івана Підкову":

„Уміли запорожці панувати, — вигукує Шевченко, — уміли здобувати свободу і славу! Добре було на Вкраїні, та поминув цей час; осталися самі могили".

Кирилюк наводить ці слова Дубельта і додає від себе: „Царський сатрап відчув патріотичну, революціонізуючу силу поеми Шевченка" (ст. 74).

Але сам директор Шевченківського Інституту в Києві не відчуває патріотизму Шевченка через сто десять років після ствердження царського генерала.

Проф. Павло Зайцев в „Повному виданні творів Т. Шевченка" (Шикаго, 1959, том І, ст. 282), зібравши голоси критиків цієї поеми, пише:

„Таким чином ідея поеми: панує той, хто вміє панувати. Ідея ця проказує Україні шлях до привернення втраченої незалежности. Коли б Куліш, Огоновський та інші зрозуміли цю ідею й інтенцію поета, то відпали б їх закиди щодо невикінчености поеми: поет виконав своє завдання — фрагментарний образ запорозького морського походу цілком ілюструє ідею, яку хотів він висловити. Отже, поема його викінчена, завершена.

„Артизм поеми — в її надзвичайному динамізмі. Образ страшної бурі — всього в п'ятьох рядках, автохарактеристика героя поеми, отамана — в трьох рядках, а образ виконання приказу вождя військом — всього в п'ятьох словах:

Висипали запорожці, лиман човни вкрили.

„Ідеальний образ Івана Підкови з його лицарським військом це — образ програмовий, образ вільної будуччини: до неї кликав поет сучасників, над якими, як сказав він деінде, „поганці панують", а які можуть собі привернути часи свого власного панування".

„ТАРАСОВА НІЧ"

Над річкою, в чистім полі,
Могила чорніє;
Де кров текла козацькая,
Трава зеленіє.
Сидить ворон на могилі
Та з голоду кряче...
Згада козак гетьманщину,
Згада та й заплаче!

(„Тарасова ніч", 1839)

С. Єфремов у своїй „Історії української літератури" поему „Тарасова ніч" називав „яскравим кольоритним малюнком, історичним, принадним малюнком минулого, в якім виражається сумовитий жаль за славним минулим України".

Ми вже згадували, що акад. Смаль-Стоцький не вважає цього Шевченкового твору за історичну поему, бо в ньому немає „суцільного малюнку якоїсь історичної події або доби". На думку цього шевченкознавця, Шевченко перший в Україні ставить своїм землякам в ясній формі конкретні питання:

Де поділось козачество, червоні жупани?
Де поділась доля-воля, бунчуки, гетьмани?

Земляки мали б дати собі конкретну відповідь на ці запити і з'ясувати собі, „чому над дітьми козацькими поганці панують", бо „всього того якимось елементарним нещастям („Ізгоріло? А чи потопило синє море..."?), або самою нещасливою долею („така ваша доля") пояснити годі". (ст. 44).

Автор показує сучасникам, як колись українці боронили свою славу і волю, як воювали Наливайко і Павлюк, як Тарас Трясило переміг поляків на чолі з Конєцпольським. Хоч акад. Смаль-Стоцький називає бій із 22-го травня 1630-го року під Переяславом „маленьким епізодичним малюнком" в цілій поемі, гадаємо, що ця битва заслуговує на ширшу увагу.

Представник українців у польськім сеймі на початку 1621-го року, Лаврентій Древинський, промовляв так:

„Вже по більших містах церкви запечатані, по монастирях худобу замість монахів замикають. В Могилеві й Орші церкви запечатано, священиків розігнано. В Пинську те саме вчинено; монастир Лещинський на коршму обернено. Через це діти сходять зі світу без хрещення, тіла мертвих вивозяться з міст без церковного обряду як стерво; люди без шлюбів живуть у нечистоті, не сповідаючися, не причащаючися зі світу сходять. Невже се не самому Богові обида? Чи то не кривда народові нашому руському, що, не кажучи про інші міста, чиниться у Львові? Хто грецького закону, не уніят, той не може мешкати в місті. Коли хто вмре, мешкаючи в місті, того мертве тіло не можна провести через місто з церковною церемонією, ані до хорого з Тайнами Господніми іти не вільно". (М. Грушевський. Історія України-Руси, том VII, ст. 445-446).

Про події перед битвою, описаною в „Тарасовій ночі", інформує Д. Николишин:

„Підготова Тараса Трясила до нової війни заскочила польського гетьмана Конєцпольського. Він почав збирати війська і проти козаків вислав окремий відділ під командою Самійла Лаща („чоловіка 37 разів позбавленого шляхетської чести і 200 разів засудженого за різні злочини, а мимо того не покараного) — „гамувати" людей. Розказують, що Лащ напав на Лисянку на сам Великдень і вирізав усіх людей, що були в церкві. Очевидно, що й козаки, де придибали поляків, платили так само". (Т. Шевченко. Історичні поеми. Пояснив Д. Николишин. Коломия, 1921, ст. 18-19).

Наводимо цю згадку тому, що деяким критикам не подобається, що Шевченко в „Тарасовій ночі" і пізніше в „Гайдамаках" описує криваві сцени боїв. Очевидно ці критики забувають, що українці лише боронилися тоді проти польської жорстокости. Про це треба буде ще згадати при обговоренні поеми „Гайдамаки".

Привіт й Побажання

ПРЕЗИДЕНТОВІ
УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ в ЕКЗИЛІ
Високоповажаному Докторові

Степанові ВИТВИЦЬКОМУ

Ми, Управа і члени УНДО та інших організацій, об'єднані при Представництві ВО УНРади в ЗДА, щиросердечно вітають Вас, Дорогий Ювіляте, в День 80-річчя НАРОДИН і 55-тиліття Ювілею Вашої відданої праці в добро Батьківщини, та складаємо глибокий Поклін ВПП. Президентові, як великому Мужеві-Соборникові, й ідеалам, яким Ви вірно служили і присвятили майже все своє життя.

Одночасно висловлюємо щиросердечні побажання: Багато сил, здоров'я і витривалости у дальшій народній праці, та щоб Всевишній допоміг Вам відстояти перед байдужністю сильних цього світу святу ідею повної незалежности нашої многострадальної України.

Хай Господь допоможе Вам донести чистий і незаплямований Прапор Української Народної Республіки до того місця, в якому засяде праведна влада України, обрана волею вільного українського народу.

Щасти Вам Боже!

За УНДО і організації при ВО УНРади в Ню Йорку
Михайло ШАХНОВИЧ
ВО голови УНДО в ЗДА

Ню Йорк, 13-го березня 1964 р.

P. S. Письма і привіти в справі Ювілею просимо посилати на адресу:
JUBILEE COMMITTEE
P. O. BOX 95 COOPER STA. NEW YORK 3, N. Y.

ЖУРНАЛ „ПОЛЕНД" ВИЯСНЮЄ СТАНОВИЩЕ УРЯДУ

(Продовження зі стор. 2-ої)

мулка говорить про знищення Польщі війною і картає довоєнний польський уряд за недолугість польської економіки.

„Відроджена Польща, — каже він, — у нових кордонах перетворюється на однорідний національний організм. Ми відреклися земель, що етнографічно належать нашим сусідам, Україні, Білорусі та Литві. Коло 7 000 000 українців і білорусинів залишили Польщу. Ми примінили принцип самовизначення їхньої долі. Національні меншості, які творили в довоєнній Польщі 35% її населення, не додавали їй сили. Неможливо довше здушувати національні аспірації стільки мільйонів людей, бо політика національного гноблення кінець-кінцем мститься на тому, хто її веде. Це дуже добре, що польська демократія, без огляду на сантименти та емоції, полагодила це питання польських кордонів на сході раз і назавжди. Це лише додасть сили відродженій Польщі як всередині, так і назовні. Всі поляки, що живуть на теренах, яких ми віреклися, повинні вернутися на свою батьківщину — до Польщі. Тут для них знайдеться місце, особливо на заході".

Після цих промов минуло майже 20 років. Уряд Польщі таки реалізував свої концепції, і нині там вже забувають про ці справи. Редакція журналу зазначає, що містить ці уривки з промов Гомулки, як вияснення на запити багатьох читачів.

В цьому ж самому числі журналу є стаття, — Ришарда Васіти п. н. „Мекка польських гуманістів" — про перенесення в 1946-му році із Львова до Вроцлаву бібліотеки „Оссолінеюм". І хоч з яким великим сантиментом згадує автор це болюче перенесення бібліотеки з місця, де вона пробула майже 150 років, однак мусить погодитися з тим, що довгота часу ще не є доказом власности.

Від себе ми додали б, що „Оссолінеюм" був не тільки польською меккою на українських землях, він був також кузнею польського шовінізму.

Українська хроніка

● **В Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку** відбудеться в суботу 14 березня ц.р., о год. 8-ій вечора в залі, де влаштована виставка малярських праць Мирона Левицького, обговорення цієї виставки. В обговоренні візьмуть участь: Богдан Певний, Любомир Кузьма і Володимир Ласовський.

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує пленарну конференцію на відзначення 150-річчя народження Шевченка з доповіддю д-ра Марка Антоновича п.н. „Олександер Кониський, як біограф Шевченка". Конференція відбудеться в суботу 14 березня 1964 року о 7-ій год. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул., Ню Йорк.

● **У Варшаві радитиме** від найближчої п'ятниці Центральний Комітет т. зв. Польської з'єднаної робітничої партії, — насправді комуністичної. Він має, між іншим, визначити дату на найближчий партійний конгрес, що вірогідно відбудеться в травні ц.р.

Виставка малярських праць Марти Гірняківної в Клівленді

Живемо в добі, в котрій скорість грає велику ролю. Авто чотири рази скоріше від поїзду, джет в десятеро скоріший від авта, але ракета, що нею Глен облетів землю, у двісті разів бистріша від джета. Не дивуймося, що на початку нової епохи нова ґенерація захоплюється рухом, і що малярі нової ґенерації звертаються до руху як до предмету своєї творчости. Марта Гірняк малює „Три жінки в русі", один з найгарніших образів на виставці, то обриси цих жінок невиразні. Бо хто бачить краску ока чи зморщку на чолі в людини, що біжить? Зазначування таких деталів було б суперечне з дійсністю, було б нещире. Це Марта зрозуміла, і ефект руху їй надзвичайно добре вдався. Ця сама щирість і правда видна у „Згадках". Марта малює силюсти форм і фіґур; ці форми переливаються одна в одну, як марева, як сни, як мрії, чи власне як згадки. Одно, що виразно зазначено, це невсипущий рух цих згадок, при чому цей рух відбувається в одній площі, бо дійсно, чи згадки мають третій вимір? Здається, а численні дослідники психічних явищ твердять з певністю, що ні.

Заходить потреба віддати на полотні оцей короткий момент, коли рух щотільки зачинається; математик сказав би: момент, в котрім відношення різнички пересунення до різнички часу є нескінчено мале. Момент, в котрім людське око схоплює деякі контури предмету, але вже не може схопити усіх деталів, тим більше, що є занепокоєне самою дією, що розвивається перед очима, і що враховує цієї дії консеквенції. Гірняківна дуже влучно відчула цю фазу, малюючи „Ікаря" в моменті, в цій дрібній частині секунди, коли його стрімголовий лет по втраті крил щойно зачинається: ми бачимо ще доволі виразно обличчя Ікаря, радше його крик; бачимо фрагмент його тіла, решта губиться в прискоренім упадку, тимбільше, що нас обнимає передчуття тьми, що очікує Ікаря.

Ось третій образ Марти: „Рефлексії у вікні". Трирозмірність явищ поза вікном кинена смілим метом на внутрішню двовимірну т а ф л ю скла. Явищ, що рухаються, переходять лебединим стадом не знати звідкіля і куди. Невиразні у формах, але тим більше принадчиві у красках, здається залишають по собі оце „за чим летиш, куди ідеш" (Лепкий). Нехай цих кілька прикладів послужать за доказ підходу і вдумчивости молодої малярки, виказаних в її модерністичних творах.

Але на виставці ми бачили, що Марта Гірняківна таксамо добра в інших стилях і різних техніках. Ось „Квіти і жінки" — малюнок найбільше абстрактний; ось образ мальований технікою „шаплеве", а тут технікою „лімож". Тут образ, що з'єднує сюрреалізм помислу з технікою старих майстрів (яйцева темпера і золото). Ось емалії, виконані клоазоновою технікою, а тут різьба. І, нарешті, портрети. Портрети, це так сказати би, посвідка зрілости маляра. Вони мусять промовляти до глядача, „переніс" (н і м е ц ь к е „Юберзетцунг") мусить бути відчутий. А він у портретах кисти Гірняківної напевно є, всуміж з добре дібраним кольоритом.

Зацікавлення присутніх на виставці було замітне, і виявилося в живій дискусії, найліпший доказ, що образи промовляли та інтриґували глядачів. Нехай до прихильної критики професорів американського університету та тутешнього Музею Красного Мистецтва в справах травневої виставки, що прийняло зразки Мартиної творчости, дійде і наш український голос щирого подиву разом із сердешнім Боже помагай нашій талановитій, дуже талановитій артистці.

Яким Вечер

● **Секретар торгівлі** Лютер Г. Годжес сказав на пресовій конференції, що ЗДА є тепер в такому стані, що можуть „нормалізувати свою торгівлю з СССР". Він казав, що єдиною перешкодою до більшої торгівлі з СССР є „політичні почування" в цій країні, і треба „багато виховання" громадянства, щоб змінити політичний схизофренізм американців, це значить політичне роздвоєння в поглядах на справу торгівлі з СССР.

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок, 10-го березня 1964 року упокоївся в Бозі, після довгої і важкої недуги, наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І ДРУГ

бл. п. ОЛЕКСА МОЧЕРНАК

Покійний народився 1895-го року у Ворохті, Зах. Україна. Був учасником Визвольних Змагань та членом багатьох українських організацій на Рідних Землях і на еміграції.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 13-го березня ц. р. о год. 8:40 ввечорі в похоронному заведенні Петра Яреми при 7-ій вул. в Ню Йорку, а ПОХОРОН звідти ж на цвинтар у Бронксі в суботу, 14-го березня 1964 р. о год. 10-ій ранку.

Горем прибиті:
ДРУЖИНА і ДОНЕЧКА на Сибірі
ОДНОСЕЛЬЧАНИ і ДРУЗІ на еміграції

З невимовним жалем і болем повідомляємо Рідних, Побратимів Зброї, Приятелів, Земляків і Знайомих, що дня 10-го березня 1964 року в лікарні в Ню Йорку відійшов у Вічність після довгої і важкої недуги, прийнявши Найсвятіші Тайни, на 69-му році трудолюбивого життя наш Невіджалуваний
БРАТ, ВУЙКО і ШВАГЕР

св. п. МИКОЛА ЧОПИК

народжений 22-го травня 1895 року в Яворові, Західня Україна, б. старшина австрійського війська та УГА, учасник Визвольної Боротьби України, довголітній директор Повітового Союзу Кооператив в Яворові, та відтак в Ярославі, визначний кооперативний і громадський діяч в Краю та на еміграції.

ПАНАХИДА буде відслужена в похоронному домі П. Яреми при 7-ій вулиці в Ню Йорку в п'ятницю, 13-го березня ц. р. в год. 8:00 вечора.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 14-го ц. м. в год. 9:30 ранку з того ж похоронного дому до української греко-кат. Церкви св. Юра в Ню Йорку, а звідтіль на цвинтар Оливна Гора в Квінс, Н. Й.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Безмірним горем прибиті:
ОЛЬГА ЧОПИК і ОЛЕНА ГРАДОВСЬКА — сестри
ЯРОСЛАВ ЧОПИК — брат, в Англії
ЕДВАРД ГРАДОВСЬКИЙ — шваґер
ҐАНУСЯ ПОТІЧНА — сестрінка, з мужем ЯРОСЛАВОМ і Дітьми

Ділимося з Українським Громадянством болючою вісткою, що довголітній член нашої Контрольної Комісії

сл. п. МИКОЛА ЧОПИК

по довгих і важких терпіннях відійшов у Вічність дня 10-го березня 1964 року в Ню Йорку.

Панахида буде відправлена в п'ятницю, 13-го березня 1964 р. в год. 8-ій веч. у похоронному заведенні Петра Яреми.

Похорон в суботу, 14-го ц. м. о год. 9:30 ранку з церкви св. Юра в Ню Йорку.

УПРАВА ВІДДІЛУ ОУА „САМОПОМІЧ" в НЮ ЙОРКУ

Членам ОбВУА, всім б. Воякам Рідного Війська та всьому Громадянству подаємо сумну вістку, що дня 10-го березня 1964 року в лікарні у Ню Йорку помер

св. п. МИКОЛА ЧОПИК

б. поручник Українського Війська, учасник Визвольної Боротьби України в рядах УГА, член ОбВУА, та визначний громадський діяч.

Осиротілій Родині передаємо вислови глибокого співчуття.

Всіх Побратимів Зброї закликаємо віддати Йому останню прислугу численною участю в похоронних обрядах.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА ВІДДІЛУ ОбВУА НЮ ЙОРК

До уваги Всечесним Отцям Настоятелям, Диригентам і Дякам.

ЗАХОДАМИ НАУКОВО-БОГОСЛОВСЬКОГО ІНСТИТУТУ УПЦ в США
вийшов друком
ВЕЛИКИЙ

ЗБІРНИК ЦЕРКОВНИХ СПІВІВ НА ПАСХУ

що його впорядкував і зредагував
Василь ЗАВІТНЕВИЧ.

Збірник вміщує 73 партитури з гласового співу і творів українських композиторів-клясиків, на 208 сторінках великого формату.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА — $10.00.

Замовлення слати на адресу:
Consistory of U.O.C.
P. O. Box 595 S. Bound Brook, N. J. U.S.A.

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ

під протекторатом
УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ у Філядельфії

просить усе Українське Громадянство взяти участь у святочній академії для відзначення

25-ти річчя Карпато-Української Державности

в СУБОТУ, 21-го БЕРЕЗНЯ 1964 року
о год. 8-ій ввечорі
в авдиторії BENJAMIN FRANKLIN HIGH SCHOOL
при Broad & Green Sts., Philadelphia, Pa.

Участь беруть колишні державні мужі Карпатської України: Голова Сойму К. У. **Проф. Августин ШТЕФАН** і Заст. Голови Сойму К. У. та член Гол. Команди „Карпатської Січі" **Д-р Степан РОСОХА.**

В МИСТЕЦЬКІЙ ЧАСТИНІ:
Галина МИНАЇВ-АНДРЕАДІС, контральто світової слави театру „Кольон" з Буенос Айресу; рецитаторка **Рома ТУРЯНСЬКА** з Шикаґо з її „Не мовкнуть сальви у Карпатах" і Збірний Хор Філядельфійського Деканату Української Православної Церкви, під дир. **Петра КУРИЛЕНКА.**

Програмки можна набути в „Оріоні", „Космосі", „Базарі" та крамниці п-ва Лукасевичів в околиці 24-ої вул.

В неділю, 15-го березня 1964 року
в Українській Католицькій Катедрі при 814 Н. Френклин вул. та в усіх Православних Церквах Філядельфійського Деканату
будуть відслужені
БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ в намірені Карпатської України та всього Українського Народу, а опісля ПАНАХИДИ за бл. п. Президента Монс. Д-ра Августина ВОЛОШИНА та Карпатських Січовиків, полеглих у боротьбі за волю України.

Пластова Станиця Ню Йорк

9-ий Курінь Уладу Пластунів Юнаків ім. кн. Святослава Завойовника

має шану просити Пластову Молодь, Молодечі Організації, Батьків та Шановне Громадянство на

ПОСВЯЧЕННЯ КУРІННОГО ПРАПОРУ

Свято відбудеться
в неділю, дня 15 березня 1964 р.
о год. 11:30 рано
в УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ
140 Second Avenue, New York, N. Y. 10003

Свято попередить СЛУЖБА БОЖА в намірені Пластової Молоді, в церкві св. Юра в Ню Йорку о год. 9-ій рано.

Під час Служби Божої СПІЛЬНЕ СВ. ПРИЧАСТЯ членів 9-го Куреня.

По посвяченню буде буфет для ВШ. Гостей й Юнацтва у заряді ВШ. Пань — Родичів членів 9-го Куреня.

С К О Б !
За Раду Гурткових:
пл. скоб Данило ГУСЯК, Курінний
пл. уч. Борис ПУРІЙ, Курінний Писар
ст. пл. Володимир КОРНАГА, Л. Ч., Зв'язковий

РІЧНІ ЗБОРИ

РІЧНІ ЗБОРИ ЧЛЕНІВ
TRIDENT Savings and Loan Association
— відбудуться —
в четвер, 26-го березня 1964 р.
при 760 Clinton Avenue — NEWARK, N. J.
в год. 2:30 по пол.

На зборах відбудеться вибір трьох Директорів та полагодження інших справ, що можуть виринути перед Зборами. Виборчі кімнати для вибору Директорів будуть відкриті від год. 2:30 до 3:30 по пол.

Петро ЦАП, секретар

Вступайте в члени УНСоюзу!

СПОРТ

НЕДІЛЯ, 15-го БЕРЕЗНЯ 1964 — Год. 3:00 по пол.
на грищі УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО МАЙДАНУ при 31-ій евню і 124-ій вул. College Point, L. I.
— відбудуться —
ТОВАРИСЬКІ ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ
УСК Ню Йорк — Polish Falcon
Доїзд на площу автом: 34 вул. Midtown Tunnel на Long Island Express Way та прямо Rodman Street, а далі Lawrence Street до 31st Ave. наліво.

СПОРТ

У ГОСТЯХ ДОБРЕ, ДОМА ЛІПШЕ

Історичне оповідання

Ціна — 85 ¢

"SVOBODA"
81-83 Grand Street
JERSEY CITY, N. J. 07303

В суботу, 14 березня 1964 року
в ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ КЛЮБІ
в залі де відбувається
ВИСТАВКА МИРОНА ЛЕВИЦЬКОГО
— відбудеться —
ОБГОВОРЕННЯ ЦІЄЇ ВИСТАВКИ
В обговоренні беруть участь:
Богдан ПЕВНИЙ, Любомир КУЗЬМА і Володимир ЛАСОВСЬКИЙ.
Початок о год. 8-ій веч.

Увага! ***Шикаґо і околиця!*** *Увага!*

ШИКАҐО В ПОКЛОНІ ШЕВЧЕНКОВІ

у 150-річчя Його народин

СУБОТА, 14-го березня 1964 року
Година 7-ма вечора

АВДИТОРІЯ
Лейн Технікал Школи
(Вестерн і Аддізон)

ВІДКРИТТЯ:
Проф. Роман СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ (Мілвокі), Президент НТШ
ПРОМОВА:
Проф. Павло ЮЗИК, Сенатор Канади
В МИСТЕЦЬКІЙ ЧАСТИНІ:
Галина МИНАЇВ-АНДРЕАДІС, (Буенос Айрес)
Піяніст — Проф. Ігор БІЛОГРУД
РЕЦИТАЦІЇ:
Р. ТУРЯНСЬКА — Л. ЦЕНИНСЬКА
МІШАНИЙ ХОР „СУРМА"
(Під упр. проф. І. ТРУХЛОГО)
Шевченківський Комітет в Шикаґо

З глибоким смутком повідомляємо, що довголітній член нашої Управи

сл. п. МИКОЛА ЧОПИК

помер по довгій і важкій недузі дня 10-го березня 1964 року на 69-му році життя.

Панахида відбудеться в п'ятницю 13-го березня ц. р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні П. Яреми, а похорон в суботу 14-го ц. м. о год. 9:30 рано з Церкви св. Юра в Ню Йорку на цвинтар Оливна Гора.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
УПРАВА і СЛУЖБОВЦІ
Федеральної Кредитової Кооперативи „САМОПОМІЧ" в НЮ ЙОРКУ

Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА
і
Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку — Відділ УККА

НЮ ЙОРК В ПОКЛОНІ ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

В 150-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

Неділя, 15-го березня 1964 року
год. 6-та веч.
Заля Hunter College
69th Street bet. Park & Lexington Ave.
NEW YORK CITY
Квитки в книгарнях АРКА і ЕКО.

Ш. Ордассі-Баранська
СОПРАНО
Солістка Метрополітан Опери, Ню Йорк

Г. Минаїв-Андреадіс
КОНТРАЛЬТО
Солістка театру „Кольон", Буенос Айрес

Хор „ДУМКА"
Соліст А. Добрянський — бас
СИМФОНІЧНА ОРКЕСТРА
Диригент І. Задорожний

СВЯТОЧНЕ СЛОВО
Іван Кедрин-Рудницький

Оля Кириченко-Шуган
Лідія Крушельницька
Артистки „Театру Слова", рецитація

Зі спорту

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

„Чорноморська Січ" Нюарк — „Тризуб" Філядельфія, мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги, відбудуться в неділю, 15-го березня 1964, о год. 2.30 по полудні на грищі Айронбавнд Філд при Вілсон Евню в Нюарку. Передзмаг аматорів о год. 1.00

УСК Ню Йорк — „Польські Соколи" товариські змагання дружин „Великої Десятки" Н. А. Ф. Союзу та Американської Футбольної Ліги відбудуться в неділю, 15-го березня 1964, о год. 3:00 по полудні на грищі Українського Сортового Майдану в Коледж Пойнті, Н. И.

Сімковий футбольний турнір з участю 22-ох дружин відбудеться в п'ятницю, 13-го березня 1964 в залі Арморі при Маґноліс і Волнат Вулицях в Елизабеті, Н. Дж. Початок турніру, який проходитиме системою мінус один, тобто програв — відпав, призначений на годину 6.45 вечором. До участи в турнірі зголосилися українські дружини УСК-у Ню Йорк і „Чорноморської Січі", та правдоподібно „Тризуба". В програмі вильосуваних гор подані покищо зустрічі „Чорноморської Січі" проти Елизабет С. К. на год. 8.25, та УСК-у проти „Кеннеді" С. К. зараз після них. На розкладі гор покищо не поданий „Тризуб".

„ТРИЗУБ" — „ІТАЛЬ-СПОРТ" 3:0 (3:0)

Філядельфія, 8 березня. — Скріплена дружина італійців з Балтимору грала ще сяк-так перших 15 хвилин, до часу перших і других воріт Яковини зі сольових заграњ, закінчених приземими стрілами. В 15-ій і 16-ій хвилині дали вони ведення „Тризубові" 2:0. Після цих небезпечних під'їздів Яковини почалася серія наступів на ворота італійців середньої трійки нападу. Однак на циферний вислід їх треба було ждати ах до 36-ої хвилини, цим разом з низького стрілу Петерсена. У другій півгрі італійці не тільки старалися оборонитися, але хотіли поправити, або і вирівняти вислід. Згідно з перебігом гри, італійці повинні б бути вдоволені такою низькою програною.

Вже наступні змагання „Тризуба" за Чашу ЗДА будуть значно важчі, тому ми надалі обстоюємо думку, що позиція „штопера" у цьому складі належить Кравцеві, бо він одинокий є всилі зупиняти атаки середньої трійки противника. Його твердість, рутина і бистрість думки є прикметними для змагунів на „штопері", а цього не має Клинчик, який міг би грати на правій помочі на зміну з Е. Чижовичем. Дивує нас, що м'ягкому і найслабшому із трійки помочі — Клинчикові доручено таку відповідальну функцію. Краще виглядала була трійка помочі Мунез — Кравець — Ілай. В нападі найкращим в цій грі був Яковина, а після нього можна ще тільки назвати Петерсена.

Кидався ввічі значний спадок числа глядачів. Виглядає, що зменшилося зацікавлення змаганнями і разом з цим прихід із вступів, без чого важко не лише мріяти про чемпіонат країни, але навіть і про краще місце в своїй лізі. Є ще надії, що майбутня найвища ліга Сходу ЗДА зрушить маси глядачів. Провід Футбольного Союзу ЗДА впливає на Міжнародну Футбольну Лігу, щоб чемпіон ЗДА брав участь в її грах, що теж може збудити зацікавлення першостями ЗДА.

Склад „Тризуба" у цих змаганнях: Варварюк, (Свич), Бородяк, Рач, Кравець, Клинчик, Ілай, Яковина, Петерсен, Ферейра, В. Чижович, Мунез, (Е. Чижович).

Яр. К-ний

З КОЛЯДОЮ НА „ТРИЗУБ"

Трентон, Н. Дж. — Сильвестер Петруняк, симпатик футболу і батько двоїх дітей пластунів Оксани і Романа, який вже теж здобуває спортову славу в школі, влаштував на терені Трентону збірку „коляди" на цілі УСО „Тризуб" Філядельфія. Він „заколядував" і вислав управі УСО „Тризуб" суму $ 97. (юко)

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" НЮАРК — МАДЯРСЬКИЙ СК НЮ БРАНСВІК 1:3 (1:0)

Нюарк, 8 березня. — Після майже чотирьох місяців перерви розпочалися вирішальні футбольні „баталії" другої половини сезону. Більшість дружин вищих ліг вже відбули свої перші змагання весняної рунди, висліди яких говорять, наскільки використано зимову передишку для відповідної їх підготовки до кінцевих гор. Саме в минулу неділю відбулося теж двоє змагань Американської Футбольної Ліги. Переможцями стейтового „дербі", з вислідом 3:1, вийшли мадярські футболісти внаслідок чого, при рівночасній високій перемозі „Бока Джуньорс" над „Гакоаг" 5:0, — „Ч. Січ" перейшла з третього на четверте місце в показнику табелі гор. Як і можна було сподіватись, перебіг змагань не був на високому рівні. В першій половині гри січовики мали легку перевагу, та провели декілька гарних акцій, одначе на здобуття можливих воріт не спромігся реорганізований напад. Щойно в 39-ій хв. гри молодий Л. Вільчак, викінчуючи загру Снилика - Гомеза, здобув ведення 1:0. Небезпечними виявилися і мадяри, які своїми скорими рейдами двократно могли здобути ворота, якщо б не перестрілили з найближчої віддалі. Друга півгра пройшла під знаком пожвавлених наступів гостей, які під кінець змагань (на протязі 8-х хвилин!) здобули аж троє воріт, перемогу і дуже цінні дві точки. Великі зусилля січовиків задержати ведення 1:0, а пізніше реміс 1:1, не увінчалися успіхом, бо брак відповідних тренінґів дуже надщербив фізичні сили змагунів. На жаль, на такі солідні тренінґи не спромоглися керівники футбольної ланки на протязі останніх трьох місяців, а мадяри не проспали зимової передишки. Вони подбали і про підсилення свого складу. Тепер вони не такі вже скромні новики, якими були на початку футбольного сезону.

Хочеться при цьому побажати і новому Проводові „Чорноморської Січі", щоб подбав про поправу стану всіх ланок, — а особливо футбольної, — поки ще не пізно!

Склад „Чорн. Січі": Голуб, Саварин - Савицький, Понось-Каздоба II -Снилик, В. Вільчак - Дутка - Рабуси - Гомез-Л. Вільчак, (Мушак, Сольчаник, Воробець, Бренич).

Пасейк СФ — „Чорноморська Січ" II 4:2.

Друга дружина „Ч. Січі" в змаганнях за Чашу стейту Ню Джерзі, програла на виїзді в Пасейку з місцевим німецьким клюбом 2:4.

О. Твардовський

УСПІХИ УКРАЇНЦІВ НА ВІДБИВАНКОВОМУ ТУРНІРІ СХОДУ

Дві жіночі відбиванкові дружини „Чорноморської Січі" Нюарк зі своїм ланковим і тренером Адріяном Лапичаком по середині. Знимка зроблена перед залею Стейтового Коледжу в Монтклер, Н. Дж., в якій відбувалися першості Сходу ЗДА у відбиванці з участю цих українських дружин.

Монтклер, 7-го березня. — Відбиванкові першості східніхних районів ЗДА притягнули до заль стейтового коледжу 19 дружин чоловіків та жінок, серед яких були в дійсності чотири українські дружини. Крім двох дружин жінок „Чорноморської Січі", які виступали під назвою „Нюарк Юкрейнієнс", грала там дружина Ґренд Сентрал УМСА з п'яти змагунками УСК-у Ню Йорк та дружина чоловіків „Української Централі", яка була зголошена як УМСА з Пасейку.

В групі шести жіночих дружин відбулися спершу елімінаційні гри кожний з кожним, в яких перша дружина „Чорноморської Січі" здобула дві перемоги і три програні. Ця дружина в складі: Я. Олесницька, Н. Качмар, Т. Турянська, Л. Лапичак, Л. Клачко, І. Терлецька, О. Мизь і О. Степанка була твердим противником навіть сильним чемпіонам Ґренд Сентрал УМСА, з якими програла сет вислідом 8:15. Також справила вона чимало клопотів шістці УМСА з Плейнфілду вже у півфінальній грі турніру, який відбувся після елімінацій. Висліди цих обидвох сетів були по 9:15 і навіть вони не відзеркалюють вповні завзятої гри за кожну подачу, що її вели українки із завзятістю і посвятою в полі та при сітці. Програвши у півфіналі, наша дружина закінчила турнір нарівні із Норт Бренч УМСА з Філядельфії, з якою поділилася третім і четвертим — невирішеними місцями.

Молодша дружина „Чорноморської Січі", якою як і першою опікується провідник і тренер Адріян Лапичак, виявила великі поступи у зустрічах з досвідченими суперниками. Вже в елімінаційних грах молоді українки перемогли несподівано кандидата на чемпіона, дружину УМСА з Пейнфілду 15:10, що було її одинокою програною в грах кожний з кожним. Опісля технічно кращі „українки з Нюарку" заграли другу театральну?, хоч і нервову, рішальну зустріч за першість Б групи з дружиною Лівінґстону 13:15, 15:2, 16:14. За цю перемогу одержала наша дружина звання першуна групи, срібну чашу і золоті медалі для кожної змагунки. Дальший досвід у змаганнях разом із солідними тренінґами під фаховою опікою А. Лапичака обіцюють нашій молодій дружині гарні успіхи в українських та американських першостях вже в недалекій будучності. Вже тепер звернули на себе увагу ефектовні подачі — серви (Марія Леськів, Марія Гарматій, Ярослава Шпирка і Марта Боровик), добрі стинки (Марія Гарматій, Христина Смішкевич, Галина Сплавник), та притомна дефензивна гра (Божена Сигалів — капітан, Марія Леськів, Галина Сплавник, Лариса і Дарія Бекесевич — „мізинчик" дружини). При дальшому поширенні і скріпленні їх вмілостей і досвідок в змагу можна сподіватися швидкого росту цієї надійної дружини.

Перше місце в загальній конкуренції жінок здобули українки з Ню Йорку під фірмою Ґренд Сентрал УМСА у складі Я. Лютак, Т. Скоробогача, В. Левицька, Л. Фалатюк і П. Львовлі (всі змагунки УСК-у) та двох інших. Після менш успішних гор в елімінаціях ця дружина закінчила турнір переможним походом через чверть, пів і фінал, в якому дійшло до справжнього розгрому Плейнфілду з вислідами 15:8, 15:1.

Молода дружина УМСА з Пасейку в одностроях з написами „Української Централі" та в повному українському складі: Я. Герман, Б. Кобзар, Ю. Ставничий, М. Смородський, Р. Остапяк, В. Домарадзкий, Р. Макаренко, Ю. Бук і Л. Лужняк здобула собі теж чималі симпатії глядачів і учасників. В елімінаціях групи Б чоловіків здобули українці дві перемоги і одну нерішену, а в пізнішому турнірі цієї групи перемогли 2:1 „Турн-Ферайн", 2:1 „МекБирні „УМКА, в якій грав українець Богдан Бартко, і щойно у фінальній грі з дружиною Скач Плейнс мали першу і чинну поразку 1:2. У висліді цього наші відбиванкарі Пасейку закінчили турнір на другому місці Б групи чоловіків.

Під враженням цих змагань напрошується пригадати справу нашої молоді нашим спортовим діячам, які в більшості сліпо задивлені тільки у професійний і відукраїнізований футбол. Участь у цьому турнірі відбиванки чотирьох українських дружин (деяких під чужими прапорами) на всіх 19 дружин, та 35 змагунів українців виявляють зайвий раз, що наша молодь горнеться до спорту. На жаль, надто часто здана вона на ласку чужих клюбів і організацій, бо наші не дають їй ані матеріяльної ані моральної і фахової опіки. Чи не час би нашим спортовим клюбам поцікавитися більше іншими ділянками спорту крім футболу і відновити чи почати діяльність других ланок спорту. Їм конечно треба заповнити прогалину в їх діяльности, яка повинна бути в першу чергу спрямована на користь нашій молоді. В інакшому випадку прийдеться з конечности створити для нашої молоді нові окремі спортові клюби, крім виключно футбольних. Ентузіясти інших ділянок спорту серед нашої дорослої молоді могли б подбати про таку розв'язку справи, замість іти то чужих клюбів, і в цьому вони напевно знайшли б моральну і матеріяльну піддержку широкого громадянства.

в. с.

НОВА ПЕРЕМОГА „ДОВБУША"

Ню Гейвен, 27 лютого. — Жіноча відбиванкова дружина „Довбуша" перемогла по завзятій грі шістку УМСА з Торрінґтону вислідом 3:2 у п'ятисетових товариських змаганнях. „Довбуш" грав ці змагання в складі: М. Антонишин, Л. Бойко, М. Маковська, З. Снігурович (капітан), Л. Чайківська і В. Ширай.

М. Я.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ у „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Великоднього числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціни оголошень.

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди нарід чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошення надсилати до:

За новим стилем до 20-го БЕРЕЗНЯ ц. р.
За старим стилем до 25-го КВІТНЯ ц. р.

"SVOBODA" — 83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 14-го БЕРЕЗНЯ 1964 р.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Українська Січ 182 Відд. в 6-ій год. веч. в залі Укр. Православної, Церкви при 45-47 Говп Вве., Пассейк, Н. Дж. — Управа.

AMBRIDGE, Pa. Місячні збори Б-ва св. Василія 161 Відд. в 7-ій год. веч. в залі Братства. — Управа.

НЕДІЛЯ, 15-го БЕРЕЗНЯ 1964 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Львів 346 Відд., згідно з рішенням Загальних Зборів відбуватимуться кожної третьої неділі в місяці, на яких будуть збиратися вкладки. Цього місяця відбудуться в год. 12-ій в домівці Спортового Клюбу „Львів" при 2255 Вест 14-та вул. в Народному Домі. Проситься вирівняти свої залеглості. — Р. Чучкевич, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Збори 192-го Відд. в год. 1:30 по пол. в УНДомі. Проситься прибути і вибрати уряд на 1964 рік. — Я. Синишин, предс., М. Політила, секр.

ТАРЗАН, ч. 5204. Неспокій в чагарнику!

NO GAME HAD BEEN SPOTTED BY NOON, SO THE HAPLESS HUNTERS STOPPED FOR LUNCH. "YOU ALL WAIT HERE," SAID THE APE-MAN--

"I WANT TO GO SCOUTING ON MY OWN. BE BACK SOON--" 4.10.5204

TARZAN DEPARTED-- AND SOON AFTERWARD THE OTHERS WERE AROUSED BY A DISTURBANCE IN THE BUSH!

До полудня не натрапили на жадну звірину, і лихі ловці затрималися на полуденок. — Всі ви чекайте тут, — сказав мавполюд...

— Я ж хочу піти самому на розвідку. Швидко вернуся...

Тарзан відійшов... І зараз після того ті, що лишилися були стурбовані заворушенням в чагарнику!